

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inzerati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inzerate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

»Naša Straža« izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnštvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštne in proste. Telefon interurban št. 113.

10. številka.

MARIBOR, dne 27. januarja 1926.

Letnik II.

Brenner — gora razdora.

Čim bolj se bliža čas, ko Nemčija vstopi v Zvezo narodov, tem neprijetnejše postaje Italijanom in tem večji nemir se jih loteva. Pri razpravi o locarnski pogodbi v italijanskem parlamentu pretekli teden je to nerazpoloženje Italijanov prišlo do javnega in jakega izraza. Fašistovski poslanec Barduzzi je v svojem govoru poudaril, da so locarnsko pogodbo podpisale vse bivše zavezniške velike sile s prepričanjem, da bodo z njo zajamčile mir v Evropi. On pa ne veruje, da je Nemčija svoj podpis na to pogodbo stavila z istim prepričanjem. Nemčija hoče obnoviti svojo vojaško moč ter si priključiti Nemce iz bivše avstro-ogrske monarhije. Akcija za priključitev Avstrije Nemčiji se še vedno vodi in ojačuje. Nemci mečejo svoje oči na nemške manjšine na Tirolskem, ki je dodeljeno Italiji. Ne sme se pustiti iz vidika dejstva, da Nemčija danes broji 62 milijonov prebivalcev, ter da bi po priključitvi Avstrije predstavljala jačjo silo nego pred vojno.

Italijansko časopisje kot barometer fašistovskega javnega mišljenja dokazuje, kako stopnjo je že dosegla italijanska nevolja in nervoza.

Arnaldo Mussolini, ki je navadno veren tolmač misli svojega brata diktatorja Benita Mussolinija, je spisal uvodnik v vodilnem fašistovskem listu »Popolo d'Italia«, v kojem takole obsoja nemško nepoboljšljivost: »Lekcije zadnjega desetletja niso zadostovale, da bi trde nemške buče naučile boljšega razumevanja druge mentalitete ter da bi jih osvobodile nepotrebne ošabnosti in nerodnega prepričanja o vzvišenosti nad vsemi drugimi narodi. Zoper Italijo usmerjena agitacija sloni na krivih, docela krivih podatkih. Italija je preveč presinjena s spoštovanjem pred tujim mišljenjem, kakor da bi uporabila silo. Italija pa se ravno tako močno zaveda čustva svojega dostojanstva, samozvesti in potrebe svojih naravnih, svetih mej. Brenner je nedotakljiv. Njega brani 600.000 padlih v vojni ter veliko dušna, bojevititalijan, mladina. Neznosno je, da bi radi komaj 150.000 Nemcev, ki se radujejo liberalnosti naših zakonov, modrosti naših običajev ter živahnega spoštovanja in razumevanja cele Italije — neznosno je, pravimo, da bi vsled histerizma nekaterih političarjev, vsled histerizma, ki ga nemški časniki brezmejno pomnožajo, izgubljali čas v pretiranih razpravah, svojo dostojanstvo kot suverena država zmanjšali ter hoteli paktirati z neskočeno malimi neodgovornimi manjšinami, v kojih gotovo ne prebiva kult velike Nemčije, marveč samo ostanek degeneriranega avstrijanstva.

Je pa tudi nespametno, da bi se prijateljski odnosi med dvema narodoma, ki imata v sedanjosti in bodočnosti velike skupne interese, motili z malenkostmi, na koje vpliva jeza in tajna želja temnih elementov. Konec Mussolinijevega članka se tako glasi: »Na vsak način stoji to: Brenner je nedotakljiv! Vedno čiste in jasne razmere naše hiše ne dopuščajo kakršnegakoli umešavanja od onstran meje. Odnosi dveh velikih narodov ne smejo trpeti vsled takih površnosti.«

Barometer italijanskega nerazpoloženja in razburjenja stoji precej visoko. Točka, ki vznemirja Italijo ter ji poganja po žilah kri v požurjeni obtok, se glasi: Brenner. Brenner je nedotakljiv: tako že sedaj kričijo Italijani, ko se nihče ne grabi po njem. Kako še le bodo kričali, ko se bodo nemške roke v resnici stegovale po njem. Že sama možnost izgubitve Brennerja in tamošnjih državnih mej, spravlja fašistovsko Italijo v obup. Način, kako si hočejo Italijani zavarovati Brenner, je značilen za italijansko miselnost. Tostran Brennerja stanujejo v Italiji Nemci. Arnaldo Mussolini jih navaja 150.000, v resnici pa jih je 230.000. Te Nemce je vse treba italijanizirati, potem bo Brenner v resnici nedotakljiv. In ti tirolski Nemci tudi ne zaslužijo kaj boljšega, saj so samo degenerirani ostanki avstrijanščine. Torej kar z njimi v italijansko bisago! Drugega ne zaslužijo. Kaj bi se tudi veliki nemški narod brgal za takšno bagatelo, za takšno malenkost, kakor so tirolski Nemci v sedanjosti Italiji. Dva velika naroda, kakor sta italijanski in nemški, imata preveliko važnih skupnih interesov, kakor da bi medsebojno razmerje pustila kaliti od nekaterih histeričnih političarjev in neodgovornih elementov.

Takšna je želja fašistovske Italije. Drugačeno pa je mišljenje Nemčije. Javno mišljenje na Nemškem nikakor ne smatra tirolskih Nemcev kot Quantite negligible, kot prezirljivo količino, kot malenkost. Po raznih večjih mestih Nemčije so se zadnje dni vršile hrupne manifestacije proti Italijanom radi nekulturnih nasilstev nad tirolskimi Nemci. Vprašanje tirolskih Nemcev namerava Nemčija po svojem vstopu spraviti na dnevni red razprav v Zvezi narodov.

Brenner je torej gora razpora med Nemci in Italijani! Italijansko stališče je tole: Brenner mora ostati mejna gora italijanske države. Da pa more to v resnici biti, ga je treba zavarovati z italijanskim ozemljem kot najsigurnejšim ozadjem. Torej je treba tirolske Nemce poitalijančiti. Nemško stališče je pa to: Tirolski Nemci se ne smejo italijanizirati, marveč morajo ohraniti

svojo nemško narodnost. Da bo to mogoče, je treba z Brennerja odstraniti mejnik italijanske države ter ga potisniti dalje proti jugu.

Fašistovska Italija si je v svesti, da ima še eden Brenner, kojega je treba braniti proti Slovincem in Hrvatom, in ta je naš Snežnik. Zato so se fašisti že začeli bati i za ta jugoslovanski Brenner. Njihovega razburjenega duha so že začeli plašiti strahovi v obliki

nemško-slovanske zveze, ki jo vidijo v bodočnosti. Uvodoma omenjeni fašistovski poslanec Barduzzi je pod vtisom tega straha koncem svojega govora klical po zvezi vseh latinskih narodov, da bi se rešili nemško-slovanskega pritiska. Italijani morajo imeti jako slabo vest, da vidijo v svoji razburjeni fantaziji takšne strahove.

Pred krizo.

Od vseh strani se že pričakuje in napoveduje vladna kriza. Zagrebški »Jutarnji list« je prinesel v nedeljo z velikimi črkami, da krizo Pašič lahko »otvori«, Radič jo pa napove. Še bolj značilno je pa sledeče poročilo beograjskega radikalnega »Vremena« od sobote:

»Od včeraj prebiva v Beogradu Aca Stanojevič, nekdanji prvak radikalne stranke. Njegov prihod se spravlja v zvezo z raznimi političnimi kombinacijami. Okolnost, da je bil Stanojevič v avdijenci, je dala povod novim kombinacijam. Nekateri pravijo, da se dela na preureditvi današnje koalicije. Istotako se v vseh krogih trdi, da se pripravljajo tla za to, da bi prišel na čelo malo spremenjene vlade kak drug prvak radikalne stranke, ker Pašič ni več sposoben za to mesto. Kot kandidata se imenujeta Marko Trifković in Momčilo Ninčič. Stanojevičeva avdijenca je v zvezi s temi pripravi.«

Torej so tudi radikali obupali nad Pašičem.

Brez Pašiča in Radiča.

Da bi se obdržala sedanja vlada brez Pašiča in Radiča ni veliko upati. Prvič kdo naj ta dva izolira, drugič pa — če bi se to tudi posrečilo — kdo naj varuje,

da Radič in Pašič od zunaj vse ne zrušita. Za nadaljevanje RR vlade brez Pašiča in Radiča se trudi zlasti Ljuba Jovanović, a ni videti kakih uspehov. Slabe izglede imajo tudi drugi radikalni prvaki, ki so bili že večkrat v kombinaciji kot bodoči vladni predsedniki.

Razpust skupščine?

Včeraj se je začelo govoriti po Beogradu, da bo skupščina kmalu razpuščena. Trdilo se je celo, da bo razpust že drugi mesec še pred izglasovanjem budžeta, za katerega pravzaprav nikdo ne upa prevzeti odgovornosti. Volitve bi bile v tem slučaju že v maju ali juniju. Seveda so vse te verzije zaenkrat le znak splošne nervoznosti in prepričanja, da je postala situacija nevdržna. Dogodki bodo dobili konkretno obliko, ko se vrne Pašič. Radič je nocoj odpotoval v Zagreb. V Beograd se je vrnil iz Pariza predsednik narodne skupščine Marko Trifković.

Skupščinska seja

je določena za petek, dne 29. t. m. Na dnevnem redu je zakon o obrtni banki. Pred sestankom skupščine bo imel svojo sejo tudi radikalni poslanski klub. — tgr

K političnemu položaju.

Voz naše državne politike se je spet ustavil. Ne gre naprej in ne nazaj. Krivda bo menda na blatni cesti, po kateri predstavnik naše vlade, Pašič in Radič vozita naš državni politični voz. Ne mudi se nam nikamor, pa pustimo za par tednov ta voz v blatu in ko se zemlja malo osuši, bo pa že šlo naprej. Ima vremena!

Medtem pa g. Pašič mirno potuje po raznih francoskih zdraviliščih, drugi voznik g. Radič pa prireja shode po Hrvatskem, da si za prihodnje volitve zaseda vsaj toliko glasov, da bo izvoljen vsaj on, kot načelnik največje hrvatske stranke. Najznačilnejše znamenje našega političnega položaja je gotovo odsotnost Pašiča iz Beograda. Stara resnica je, da Pašič takrat, ko odide v kako inozemsko zdravilišče, gotovo ni bolan. Torej je tudi tokrat njegova bolezen samo politična, ne pa naravna. Kadar je Pašič res bolan, takrat pišejo beograjski radikalni časniki, da je zdrav, kadar pa poročajo časniki njegove stranke, da je bolan in da mora v zdravilišče, takrat pa je vzrok Pašičeve bolezni nesoglasje med njegovimi poslanci v radikalnem klubu.

Da se te rane ozdravijo, v to svrhu se poslužuje znanega recepta za politične bolezni: »Čas je najboljši zdravnik.« V radikalnem klubu samem so nastale namreč zadnji čas razne struje, katerih pota vodijo narazen. To vprašanje pa, ki pretresa danes sestav radikalne stranke, tokrat ni državno-upravnega značaja, temveč bolj finančnega. — Davki namreč, ki jih zadnji čas nalaga vlada svojim državljanom, so postali že tako visoki, da omagujejo pod njimi že tudi Srbi, zlasti vojvodinski. Dosedaj, ko smo pritisk davčnega vijaka občutili najbolj mi Slovinci in Hrvati, dosedaj ni bilo to nič posebnega. Saj smo Slovinci v očeh velesrbskih politikov samo del naroda, ki so ga Srbi osvobodili in zato je (seveda po njihovem mnenju) sedaj tudi naša dolžnost, da to osvobođenje plačamo.

V tem znamenju se je gibala vsa naša finančna politika od ustanovitve naše države, pa do danes. Sedaj, ko so iztisnili iz nas že skoro zadnji krajcar, pa jim še vse to v Beogradu ne zadostuje, sedaj se začeli pritiskati tudi na vojvodinske Srbe in tirjati davčne zaostanke,

ki so pri prečanskih Srbih zelo veliki. — Toda Vojvodinci so se dvignili, se začeli »buniti« in ministra finance muči vprašanje: odkod dobiti kritje za 13 milijardni proračun, kakor ga hoče vlada. Kedar in s čim pa bodo začeli odplačevati dolgove stare Srbije, ki znašajo 30—40 milijard zlatih dinarjev? Dosedaj nismo plačevali niti obresti teh dolgov. Zato je finančno vprašanje danes tudi v naši državi najbolj pereče. To vprašanje je razburilo tudi radikalno stranko. Nekateri poslanci radikalne stranke so uvideli sedaj, da bo le treba izdelati in izdati zakon o izenačenju davkov v celi državi. Zanimivo je pri celi stvari to, da so sedaj, ko so začeli pod davčnim bremenom omagovati vojvodinski Srbi, začeli radikali resno misliti na zakon o izenačenju davkov, dočim so dosedaj, ko smo pod davčnim bremenom stekali samo Slovinci in Hrvati, za ta zakon, ki smo ga Slovinci zahtevali že takoj spočetka, ni nihče zmenil. Zopet nov dokaz, da nas Slovence smatrajo v Beogradu za manj vredni element. Naj so zahteve naših poslancev še tako utemeljene in tehtne, v Beogradu o njih ne razpravljajo in jim ne ugodijo, ako enakih zahtev istočasno ne predložijo tudi Srbi. Taka politika seveda ni politika države Srbov, Hrvatov in Slovincem, temveč politika velikosrbske buržuazije, katere tipičen predstavnik je ravno Nikola Pašič. Saj je resnica, da večina velesrbske buržuazije te države ni hotela v skupnem sožitju treh jugoslovanskih narodov, temveč v znamenju Velike Srbije, kjer bi potem lahko nemoteno uživala sadove srečnega izida svetovne vojne. Ker se ji pa to zaenkrat ni posrečilo, skuša sedaj s skrajno centralizacijo doseči svojo nadvlado nad jugoslovanskimi narodi, ki so se ji pridružili in ki tvorijo celo veliko večino te države.

Ker pa Slovinci in Hrvati te nadvlade brata nad bratom ne prenesemo in ne bomo prenašali, pridemo zopet ob zaključku do zahteve, da se nam v okviru naše tronarodne države zagotovi in tudi da zakonodajna avtonomija, kjer bomo o svojih zadevah odločali sami in tudi s svojim davčnim nadzajem sami razpolagali.

Politične beležke.

Novi finančni minister. V političnih krogih se vedno več govori o spremembah v finančnem ministrstvu. Minister dr. Stojadinović bo moral odstopiti, na njegovo mesto pa pride baje dr. Ninko Perić, ki je bil že minister za socialno politiko in za pravosodje. Njegov pomočnik bi bil pa dr. Milan Todorović. Gospodarski krogi pozdravljajo s posebno simpatijo to kombinacijo. — tgr

Trgovinske pogodbe naše države. V zunanjem ministrstvu je bila v ponedeljek konferenca, katere so se udeležili zunanji minister dr. Ninčič, načelnik oddelka za izvedbo mednarodnih pogodb dr. Otokar Rybar in trgovinski minister dr. Krajač. Konferenca je razpravljala o načrtu trgovinskih pogodb, ki jih ima naša država skleniti z

Anglijo in Francijo. Dalje je bilo sklenjeno, da se odpove trgovinska pogodba, sklenjena s kraljevino Belgijo. Ta pogodba je bila pred vojno sklenjena med Srbijo in Belgijo ter se je leta 1919 razširila na našo celokupno državo. Ker pogodba ne odgovarja več našim interesom, je zunanje ministrstvo sklenilo odpovedati to pogodbo. V Carigradu se sestane jugoslovanska in turška delegacija v svrhu sklenitve definitivne trgovske pogodbe med obema državama.

Nezaželjeni efekti. Mnogi listi razpravljajo o tajnostnem zapiranjju komunistov v Beogradu. Naglašajo, da je to preganjanje na eni strani v zvezi s konferenco Male antante, na drugi pa s posli naše delegacije v Ameriki. Na konferenci Male antante se bo razpravljalo o vprašanju priznanja Rusije. Češka hoče Rusijo priznati, kar je samo še formalnost, ker stvarne zveze že dolga leta obstajajo,

Rumunija pa Rusije noče priznati in se mora tako odločiti naša država ali za češko ali pa za rumunsko stališče. Oni, ki jih bolj vleče na rumunsko kot na češko stran, so rabili povode za nepriznanje Rusije in tako se je začelo govoriti o ponovni boljševiški nevarnosti. Mislili so, da bo energično pobijanje te nevarnosti simpatično sprejeto v Ameriki in da bodo Amerikanci v vsem šli na roko finančnemu ministru države, kjer so tako zelo energični proti boljševikom. O nevarnosti so pa veliko preveč govorili, začele so se širiti vesti o tajnih organizacijah in o atentatorskih pripravah in vse to je povzročilo, da so postali Amerikanci še bolj rezervirani napram vsem balkanskim državam, češ, da ne pridejo do miru in da ne morejo biti atrakcija za ameriški kapital. — tgr.

Po svetu.

Francija in madžarski falsifikatorji. Nekaj časa se je zdelo, kakor da je Francija popolnoma zadovoljna s potekom preiskave v madžarski falsifikatorski aferi. Madžarske si je že oddahnile, ker je upala, da bo postala tako afera samo njena interna zadeva, katero bi polagoma in na tiem likvidirali v zadovoljstvo prizadetih krogov. Madžari so pa delali račun ne oziraje se na francosko javno mnenje, kateremu je odkril poročevalec »Matina« časnikar Sauerwein tajne namene Madžarske. Celokupno preiskava se je dosedaj vršila tajinstveno in brez ozira na podatke, katere so nabrali francoski detektivi. Teh se ni pustilo niti k zasliševanju okrivljenec. Sauerweinova poročila so vzbudila v celi Franciji splošno ogorčenje in francoska vlada bo zopet službeno intervenirala, da francoski zastopniki prisostvujejo zaslišanju okrivljenec. Ta vest je vzbudila v madžarskih vladnih krogih veliko konsternacijo.

Žalovanje v Belgiji povodom smrti kardinala Merciera. Belgijska vlada je sklenila, da se izvrši pogreb umrlega kardinala Merciera na državne stroške. Kralj in kraljica s celotnim dvorom se pogreba udeležita. Svečani pogreb se vrši v četrtek. V znak žalosti je vlada prepovedala po celi državi plese in veselice za dobo enega tedna. Ko je ležal kardinal težko bolan, je bila med stalnimi obiskovalci tudi belgijska kraljica, ki ga je posetila vsaki dan. Povodom smrti Merciera so skoro vsa poslaništva izrekla belgijski vladi sožalje.

Naraščanje nezaposlenosti v Nemčiji. Gospodarska kriza v Nemčiji od dne do dne narašča. Vidi se najbolj iz števila nezaposlenih industrijskih delavcev. Še 1. oktobra prošlega leta je bilo v Nemčiji 363.000 delavcev nezaposlenih, dne 1. januarja 1926 — toraj komaj po preteku treh mesecev — pa se je število brezposelnih dvignilo na 1.480.000 oseb.

Pred rusko-kitajskim spopadom v Mandžuriji. — Ruski konzul v Mukdenu je protestiral proti odredbam Čang-Tso-Lina ter zahteval v imenu svoje vlade izpustitev aretiranega ravnatelja mandžurske železnice, Ivanova. Čang-Tso-Lin je na ta protest odgovoril z aretacijo samega konzula in okoli sto ruskih državljanih. Ta korak bo najbrž povzročil spopad med kitajskim vlastodržcem in Rusijo. Ruske čete se zbirajo ob meji in okrog 10 tisoč mož je že na potu proti Charbinu. Veliki transporti vojaštva so odposlani po sibirski železnici.

Iz Slovenije.

P. n. gg. župniki, pozor! Pristojbinski namestek ali kakor se zdaj imenuje dopolnilno prenosno takso je treba plačati do 31. januarja. Kdor do takrat te takse ne plača, mora pozneje plačati dvakratni znesek. Zato nujno opozarjamo p. n. gg. župnike pa tudi druge, da to takso gotovo plačajo do sobote, da jim ne bo treba plačati dvakratni znesek.

Polovična vožnja za udeležence Pribičevičevega shoda v Mariboru. Pribičevič—Žerjavova glasila nastopajo v zadnjem času proti korupciji, bičajo zlarobe uradne oblasti itd. Sedaj pa pogledimo, kako zgleda čistost SDS v praksi. Kakor znano, se je spustil veliki mojster samostojnih demokratov, g. Pribičevič v Slovenijo ter je osrečil s svojim obiskom Ljubljano. — »Jutro« je poročalo glede Pribičevičevega ljubljanskega shoda o tisočih in tisočih udeležencev, ki so prihitali na to zborovanje bogzna odkod. Prihodnjo nedeljo, dne 31. t. m. bodo imeli čast, videti in slišati g. Pribičeviča v Mariboru. Take SDS manifestacije stanejo denar in navaden človek je pri nas v Jugoslaviji že tako obubošan, da se ne more peljati po železnici na shod. Da bi bil mariborski SDS shod še kolikor toliko obiskan, si je demokratska gospoda izmislila čisto navadno prevaro. Ravno za nedeljo, 31. t. m. sklicuje Zveza kulturnih društev (dr. Žerjavova prosvetna zveza) v Maribor kongres svojih članov. Zveza kulturnih društev je prosila prosvetnega ministra za dovoljenje polovične vožnje. Gospod minister se je žerjavovcem vsedel na limanice in dovolil polovično vožnjo za vse člane. Zveza kulturnih društev iz cele zemlje (naše države), ki se bodo udeležili kongresa kulturnih organizacij v Mariboru dne 31. t. m. Po »Jutru« in »Narodu« razglašajo Žerjavovci, da bo prihodnjo nedeljo v Mariboru politična manifestacija za SDS; v Beogradu so se pa skrili pred prometnim ministrom za zagrinjalo Zveze kulturnih društev, ki eksistira samo na papirju in služi samostojnim demokratom, da lahko farbajo saobračajnega ministra in državno upravo za polovično vožnjo. Udeleženci nedeljskega Pribičevičevega shoda od najboga-tejšega mešetarja pa do najbolj revnega se bodo vozili v

nedeljo na političen shod za polovično ceno. Tako torej zgleda SDS čistost na papirju in v praksi. Prepričani smo, da so se vozili žerjavovci za polovično ceno tudi v Ljubljano! Smo res radovedni, ali bo skušalo »Jutro« utajiti naše odkritje!

Primerjajmo in sodimo. V Središču se je vršil 19. t. m. vinski sejem, ki je bil strogo gospodarska prireditel. Za ta sejem je bila zaprosena polovična vožnja, dovoljena od ministrstva, a se je dostavitev dovoljenja zakasnila. To zakasnitev je naše časopisje bičalo in g. direktor dr. Borko, ki je velik žerjavov prijatelj, nam je poslal na našo kritiko zakasnitve dovoljenja polovične vožnje za Središče tole pojasnilo: »Posetnikom vinskega sejma v Središču dne 19. t. m. je bil z odlokom ministrstva za promet M. S. št. 1073 z dne 13. januarja 1926 odobren 50 odstot. popust voznih cen. Radi pokvarjene brzojavne zveze z Beogradom je direkcija drž. železnic v Ljubljani prejela brzojavni odlok o dovolitvi pismeno s pošto šele 19. t. m. popoldne po 16. uri in je takoj po prejemu istega brzojavno obvestila svoje postaje. Ker so nekateri posetniki pri povratku iz Središča trdili, da je postaja Maribor že vedela o popustu zjutraj in da so to vedeli tudi sprevodniki, ter valili krivdo na postajo Središče, ki je pravilno zahtevala, predno je bila uradno o popustu obveščena, cele karte za povratno vožnjo, izjavlja direkcija, da so bile vse postaje obveščene šele popoldne in da tudi direkcijo ne zadene nobena krivda.« Vinski sejem v Središču je vodil naš dober pristaša R. Košar. Za polovično vožnjo za to prireditev je posredoval v Beogradu naš poslanec A. Bedjanič. Za gospodarsko prireditev v Središču, katero so vodili naši možje, je bila brzojavna zveza med Ljubljano in Beogradom tako pokvarjena, da je romala dovolitev za polovično vožnjo od 13. t. m. do 19. t. m. popoldne, ko ni prinesla posetnikom sejma nobene koristi. — Prepričani smo, da je direkcija državnih železnic v Ljubljani že davno obvestila vse železniške postaje, da je dovoljena polovična vožnja vsem samostojnim demokratom, ki se bodo vozili na nedeljski Pribičevičev shod v Maribor pod lažjefirmo kongresa Zveze kulturnih društev. Ravno kar pribita dejstva ne rabijo nobenega komentarja! — ot.

V POJASNILO.

Ker skušajo nekatere osebe dati vinskemu sejmu v Središču politično obiležje, rekoč: »da smo se v splošno presenečenje odločili za klerikalni »Orlovski dom«, s čim se sami zavedamo, da smo Sokolski dom iz strankarskih ozirov odklonili itd., naj sledi tukaj prepis odgovorov, katere smo dobili z ene in druge strani na našo prošnjo za dvorano.

Sokol piše:

»V Središču ob Dravi, dne 23. XII. 1925.

P. n. Vinarska zadruga »Ljutomerčan«

Sv. Bolfenk pri Središču.

Na Vašo prošnjo z dne 12. t. m. vljudno sporočamo, da Vam glasom sklepa odborove seje z dne 21. t. m. prepustimo prostore Sokolskega doma za Vaš vinski sejem, oziroma vinsko razstavo za dneve 17., 18., 19. in 20. januarja 1926, uvažujoč gospodarsko stran te prireditve pod sledečimi pogoji:

1. Sokolsko društvo je določilo kot odškodnino za uporabo sokolskih prostorov in inventarja 1000 D.
2. Točenje vina prepustimo Vam na našo koncesijo proti odškodnini 2 D od vsakega iztočenega litra ali buteljke.
3. Takisto prepustimo kuhinjo Vam s prošnjo, da nam od čistega dobička odstopite primerno svoto.
4. Kurjavo in razsvetljavo preskrbi prireditelj.
5. Društvo preda v nedeljo, dne 17. I. 1926, ob 8. uri zjutraj zaprosene prostore z inventarjem vred, ter prosi, da se isti 20. januarja 1926, zvečer predajo v istem stanju. Vse eventualne večje ali manjše poškodbe, oz. primanjkljaj na inventarju nosi prireditelj.

Zdravo!

M. Lahova, tajnica.

F. Kočevar, starosta.

Izobraževalno društvo piše:

Središče, dne 1. I. 1926.

Vinarska zadruga »Ljutomerčan«

Sv. Bolfenk na Kogu.

Na Vaš dopis z dne 29. XII. 1925, odgovarjamo sledeče:

1. Upoštevač veliki gospodarski pomen vinskega sejma, ki se vrši 19. januarja 1926, se Vam radevolje brezplačno prepusti »Društveni dom« s potrebnimi prostori na razpolago.
2. Od Vas stavljen ponudbe glede vpostavitve prostorov v prejšnji stan, sprejememo.
3. Odbor izobraževalnega društva zahteva samo pravico, zajedno z načelnikom Vinarske zadruge organizirati postrežbo pri vinskem sejmu.

Bog živil

Karl Guček, t. č. predsednik.

Mislím, da je vsak nadaljni komentar nepotreben. Zadruga bo ostala tudi v bodoče zvesta svojim gospodarskim ciljem.

Robert Košar,

t. č. predsednik »Ljutomerčana«.

Slivnica pri Mariboru. Bralno in izobraževalno društvo v Slivnici uprizori dne 31. januarja in 2. februarja 1926 v Društvenem domu igró v 5. dejanjih »Roka božja«. Ljubitelji lepe igre iskreno vabljeni. — Odbor.

II. redni občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v ponedeljek, 8. februarja t. l., ob 8. uri zvečer v prostorih Slovenske Matice, Ljubljana, Kongr. trg. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika I. rednega občnega zbora. 2. Poročilo odbora in nadzorstva. 3. Volitve. 4. Slučajnosti. Delegate je treba prijaviti tri dni pred občnim zborom (par. 11). — Predsedstvo. 26. jan. 1926.

Imenovanja v politično-upravni službi. Z ukazom od 31. decembra 1925 so postavljeni za politično-upravne uradnike v V. skupini I. kategorije: Dr. Branislav Fišer, srezki poglavar pri velikem županu v Mariboru, dr. Josip Hubod, srezki poglavar v Ljutomeru, Rihard Koropec, srez. poglavar v Prevaljah, Gašper Lipovšek, srez. poglavar v Murski Soboti, Ivo Poljanec, srez. poglavar, Maribor desni breg, Karl Trstenjak, srez. poglavar v Konjicah, dr. Herbert Martin, srez. poglavar, pridelen srez. poglavarstvu v Šmarju pri Jelšah, Rajko Mulaček, srez. poglavar pri velikem županstvu v Mariboru, dr. Stanko Majcen, srez. poglavar pri velikem županstvu v Mariboru. — Za policijske svetnike v V. skupini I. kategorije: Gustav Puš, policijski svetnik pri policijskem komisarijatu v Mariboru, dr. Ivan Senekovič, pol. svetnik pri srezkem poglavarstvu v Celju, Karol Pestevšek, policijski svetnik pri pol. komisarijatu v Mariboru. Za politično-upravnega uradnika v VI. skupini I. kategorije: dr. Fran Bratina, vladni tajnik pri srez. poglavarstvu v Murski Soboti. Za politično-upravnega uradnika v I. skupini II. kategorije: Robert Pohar pri velikem županstvu v Mariboru. — Za arhivske uradnike I. skupine, III. kategorije so v zgoraj navedenim ukazom imenovani: Franc Robar, okrajni tajnik v Prevaljah, Franc Jurca, okrajni tajnik v Mariboru pri velikem županstvu, Ivan Marko, pisarniški pristav pri srez. poglavarstvu v Celju, Adolf Svoboda, okrajni tajnik v Murski Soboti, Franc Babič, okrajni tajnik, Maribor levi breg, Franc Fišer, okrajni tajnik v Ptujju, Josip Turčinovič, pis. pristav pri velikem županstvu v Mariboru, Miroslav Pleteršek, okrajni tajnik pri velikem županu v Mariboru. Za policijske pristave I. grupe, III. kategorije je imenovan Josip Strmšek, pri srez. poglavarstvu v Celju.

Dnevne novice.

Pismo sv. Očeta Pija XI. kardinalu Petru Gasparriju. Dne 18. januarja t. l. je pisal sv. Oče Pij XI. na svojega državnega tajnika, kardinala Petra Gasparrija, znamenito pismo, ki ga je donesel tudi že »Osservatore Romano.« List se v prevodu glasi takole: »Vzoriti gospod kardinal! S posebnim veseljem Nas navdaja prilika, ker se Nam nudi ob koncu svetega leta in na dan praznika stola sv. Petra v Rimu, da Vam podarimo lepo svetinjo umetnika Marschalla, ki jo pridevamo tem Svojim vrsticam. Namenjena je Vam, čigar vzvišena služba Vas osvedočuje vsem kot Našega vsakdanjega sotrudnika in pooblaščenega tolmača. Naše misli. Usojamo si torej še dostaviti, da ste Nam bili vselej neutrudljiv sodelavec in zvest tolmač v ne malih, ne lahkih težavah in bridkosti, zajemajoč pogum in veselje iz zavesti, da služite nalogi kralja božjega, Gospoda našega Jezusa Kristusa, in Njegove svete Cerkve. Tako moremo obrniti tudi na Vas, kakor na Sebe, besede, ki se nanašajo danes na sv. apostola Petra: »v katerem se boste veselili, če morate sedaj nekoliko žalovati v mnogoterih izkušnjah.« Iz vsega srca Vas blagosloviljam, ljubezni poln in kakor brat v Jezusu Kristusu — Pij XI. — Dne 18. januarja 1926.

Koliko tobaka se v Zagrebu v enem letu pokadi. — Prošlega leta so Zagrebčani pokadili 102.165 kg tobaka, 186.932.000 komadov cigaret in 2.492.000 komadov cigar. Zagrebčani so tako spihali v zrak 82 milijonov dinarjev, toliko je namreč vreden pokajeni tobak.

Albert Thomas pride v Beograd. Iz Ženeve je javljeno, da pride v našo državo generalni direktor mednarodnega biroja dela Albert Thomas. Thomas je zopet na potovanju v svrhu proučevanja političnih razmer v srednji Evropi. V Beogradu se bo mudil štiri dni, potem pa odpotuje na Dunaj. Budimpešte radi falsifikatorske afere ne bo obiskal. V Beogradu bo konferiral z zunanjim ministrom dr. Ninčičem, da pospeši izvedbo sklepov, ki so bili sprejeti na dosedanjih delovnih konferencah. Ti sklepi — edino kar je pri nas gotovega v socialnem pogledu — ležijo, kakor je v Mariboru izdal minister Radič, pozabljeni po ministrskih miznicah. Generalni direktor Thomas torej urgira. — tgr.

Sleparski trgovci. V Varaždinu je bil te dni na triletno ječo obsojen trgovec Dragotin Križavec, kojemu je uspelo, da je tekom svojega kratkotrajnega trgovanja osleparil razne osebe za 512.000 dinarjev, ter je pri tem igral vlogo najpoštenjšega človeka, katerega so someščani visoko spoštovali. Bil je član raznih patriotičnih društev, kakor Orjune itd. Živel je zelo lukurijozno ter imel tri motorna kolesa. Sleparije je izvrševal tako, da je naročal blago od raznih veletrdk v Sloveniji in Zagrebu, ne da bi ga potem plačal. V Varaždinu ga je potem prodajal čisto pod nabavno ceno, samo da je prišel do denarja, katerega je zapravil. Ko je nekoč dospel potnik mariborske tvornice Zlatorog da iztirja svoto, katero je Križanič dolgoval tvornici, mu je ta mesto denarja pokazal svoj orjunski znak ter ga z revolverjem v roki pognal iz hiše.

Spremembe v sarajevskem časopisju. Glasilo muslimanske stranke »Glasnik JMO« je prenehalo izhajati, mesto njega pa izdaja stranka zopet »Pravdo, ki je bila pred lanskimi volitvami ustavljena. »Pravda« bo izhajala začasno tedensko. — Radikali v Sarajevu namestijo pričetki z izdajanjem dnevnika »Sloboda«, ki bo tiskan v cirilici ter bo izhajal v jutro.

Velike poplave v Hercegovini. Dne 17. t. m. je zadela že itak obubožano Hercegovino katastrofalna poplava. V sredini decembra minulega leta je oškodovala hercegovinske kraje povodenj, a sedanji naliv je bil mnogo hujši. Povodenj je do obupa zadela in poškodovala štiri cele vasi. Dne 16. t. m. je zapadel v noči velik sneg. Dne 17. t. m. je celi dan lil dež in voda je začela hrumeti s hribov in brd. Hudourniki so valili seboj kamenje, veliko kakor kakla hercegovska kočca. V selo Grude so prihrumeli hudo: umniki, zadeli na pet hiš in dve odnesli seboj. V eni od teh hiš je bila mati s svojo deco, valovi so odnesli družino v — smrt. V vasi Bobanova Draga sicer povodenj ni zahtevala človeških žrtev, a sicer je odnesla in uničila vse. V par minutah je valovje porušilo hiše in odneslo seboj tobačno žetev, žito, živino in celo zimsko prehrano. Ako bi bila prišla ta nesreča nad vas v temni noči, bi bili utonili vsi ljudje. Prebivalci so se torej rešili, ali kam sedaj v zimski brez in brez hrane. Vse je golo, boso ter lačno. Kdo jim hoče pomagati, ko je pa cela Hercegovina natrpano polna samih sirot? V ravnokar omenjenem selu ne morejo ostati ljudje na prejšnjih mestih, ker jim je voda odnesla rodno zemljo in na golem kamenju se ne da živeti. Jim ne bo preostalo drugega, kakor da se bodo morali izseliti. Vprašanje je le, kdo bo dal tem sirotam drugo zemljo, ko je pa nima cela Hercegovina? Tem revežem bi morala pri skočiti na pomoč država, ki vleče na leto iz Hercegovine težke milijone za tobak. Hercegovsko zemljo, ki je bila pod agrarno reformo, je dobilo nekaj 100 dobrovoljcev, kojih zasluga je ta, da so se vpisali v Pašičevo ali Pribečevićovo stranko. Zadnja povodenj je odnesla zemljo tudi v vasi Kočereni. Kljub tej katastrofalni povodnji kupuje država še naprej od hercegovskih sirot tobak po 6 do 10 din. 1 kg. Od ujedinenja do danes ni dobila hrватška Hercegovina niti ene šole, niti ene ceste — absolutno nič! Nekaj podpor se je v Hercegovini razdelilo samo v onem okraju ob Neretvi, ki tvori volilno okrožje za — Lazica Markovića.

Nesreča na Jadranskem morju. V noči od prošle sobote na nedeljo so ujele na Jadranskem morju ladje radio-brzjavne klice na pomoč od ladje »San Rocco«, ki se je potapljala pri otoku Pelagružu. Italijanski parnik »Galizia« je takoj hitel na mesto nesreče, toda o parniku ni bilo nobenega sledu. Po dolgem iskanju so naposled odkrili na morju čoln s kapitanom in 6 mornarji s ponesrečene ladje. Rešeni mornarji so pripovedovali, da so se pri potopu vkrcali v dva čolna; vkljub temeljitemu iskanju ni bilo mogoče najti drugega čolna; najbrž ga je pogotnilo morje.

Snežni zameti v južni Srbiji. V južnih krajih naše države, Hercegovini, Črnigori in Makedoniji trajajo že več dni silni sneženi zameti. Cela pokrajina je pokrita z nad meter debelim snegom. Promet povsod počiva. Mnogo vlakov v Makedoniji stoji zasneženih sredi proge ter ne morejo ne naprej, ne nazaj. Med postajama Hanrijevo in Kičevo je zasnežen osební vlak, kojega sta vlekli dve lokomotivi. Iz Kičeva so mu poslali na pomoč pomožno garnituro, ki pa je ravnotako obtičala v snegu. Potniki zasneženega vlaka so čakali dva dni na pomoč, potem so si pa z lopatami v rokah delali tir ter dospeli peš v Kičevo. Mestna občina je napol zmrzle reke veže namestila v šolskih prostorih ter jih nahranila.

Poslednji član ponarejevalske družbe pod ključem. Te dni je bil oddan zagrebški policiji zadnji član ponarejevalske družbe Marijan Jurčević, katerega so orožniki aretirali v njegovem rojstnem kraju Studenci v Dalmaciji. Glad in mraz ga je prisilil, da se je predal. Po begu iz Nove Gradiške, kjer so mu zaplenili kovček s ponarejenim denarjem, se je klatil okrog po vaseh in prišel preko Bosne v Dalmacijo. Kmalu mu je zmanjkalo denarja, prišel je stradati in zmrzovati, ker ni dobil od nikoder podpore. Ko je že skrajna beda pritiskala, se je tiho vrnil ponoči v svoje rodno selo, vendar so ga sosede takoj izdali orožnikom in prišel je tako v roke pravici.

Najlepši in najbolj priljubljeni morilec Newyorka v rokah pravice. Martin Durkin, najlepši in najbolj priljubljeni morilec v Zedinjenih državah je bil te dni aretiran v Chicagu po dveletnem zasledovanju. Aretirani je star 23 let, a je že umoril tri policiste, več jih je pa poškodoval. Po aretaciji je izjavila morilčeva mati na policiji, da ima njen sin jako lepe lastnosti. Po izpovedi matere je bil Durkin vedno obziren in velodušen celo tedaj, ako je kradel avtomobile. On si je izbral vedno take vozove, ki so bili visoko zavarovani. In če je koga ubil, je to storil vsikdar le iz potrebe. On ni vzel nikomur življenja za zabavo. Vodstvo kaznilnice v Chicagu je prejelo že cele svežnje ljubavnih pisem, katere pišejo hudodelcu za občudovanje dostopne čilkaške dame.

Rabelj štrajka. V Newyorku je nastavljen rabelj John Hulbert. Ta gospod je prosil, da se mu zviša pristojbina pri usmrtilvah, a so mu zavrnili prošnjo. V Newyorku imajo šest na smrt obsojenih morilcev, ki čakajo na izvršitev smrtné obsodbe, ker je rabelj v stavki. Rabelj Hulbert, ki je izučen električar, je dobival doslej za vsako usmrtilitev 150 dolarjev, a izjavlja, da mu ta nagrada nikakor ne zadostuje. Ravnatelj newyorške kaznilnice je zavezan po posebni pogodbi, da se mora sam lotiti izvršitve smrtné obsodbe, ako ne bi mogel najti kacega, za ta posel pripravnega krvnika. Ker je sedanji ravnatelj kaznilnice Lewis Lawes, osebno nasprotnik smrtné kazni, je zašel radi krvnikove stavke v presneto neprijeten položaj. Amerikanski zakon predpisuje izvršitev smrtné obsodbe ob gotovem času, ko je bila izrečena in potrjena obsodba. Ker bo ta rok kmalu potekel, bo kaznilniški ravnatelj prisiljen, ali sam usmrtiti onih šest morilcev, ali pa podati ostavko na službo, ako se ne bo hotel lotiti dosedanji krvnik krvavega posla.

Borzá (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.175, Pariz 19.17, London 25.21%, Newyork 518.25, Milano 20.99, Prag 15.37%, Wien 72, Budapest 0.00725, Berlin 123.40, Brüssel 23.55, Madrid 73.37, Amsterdam 208.12, Varšava 72.50, Bukarešt 2.225, Sofija 3.65, Atene 7.10. Zagreb devize: Pariz 210 do 214, London 274.45 do 276.45, Newyork 56.252 do 56.852, Wien 7.9288 do 8.0288, Praga 167 do 169, Berlin 1343.10 do 168.80, Budapest 0.0791 do 0.0801, Milano 227.30 do 229.70, Zürich 1089.50 do 1097.50.

XI. PROSVETNI VEČER

priredi Prosvetna zveza v Mariboru v petek, dne 29. januarja t. l., ob 8. uri zvečer v dvorani Zadržne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6.

Predaval bo gospod B. Rotter o

ZIMI V ALPAH.

Zanimivo predavanje bodo spremljale krasne skioptične slike. Vabimo!

Iz Maribora.

Gostilničar Ant. Koštomaj umrl. Včeraj je umrl gostilničar in hišni posestnik v Mlinski ulici g. Anton Koštomaj. Rajni je bil znan po Slov. štajerskem kot bivši restavratorek po raznih Narodnih domih naših slovenskih štajerskih mest. Po prevratu si je kupil lastno hišo v Mlinski ulici in odprl v njej dobro obiskano gostilno. Rajni je bil vedno zaveden narodnjak in v lovskih krogih cenjen ter spoštovan ribič. Naj v miru počiva!

Bedno življenje. Vso tragiko bede in revščine v najnižjih plasteh življenja nam kaže sledeča slika: Pred nekaj meseci se je doselila v Maribor majhna družina: mož, žena s tremi majhnimi otročiči. Mož je bil do tedaj graščinski oskrbnik. Posestvo, katerega je oskrboval, je bilo prodano in oskrbnik je ostal brez posla. V mestu se je nadejal kmalu dobiti službo, s katero bi vzdrževal svojo družino. Kruta usoda mu je prekrizala svoje načrte. Nevarno je obolel in kmalu so šli zadnji prihranki za zdravnika in zdravnika. Naposled je moral iskati pomoči v bolnici, prepuštvši ubogo ženo samo z nepreskrbljenimi otročiči. Revica dosedaj ni vedela, kaj je beda. Dokler je mož imel službo, je imela vsega dovolj za primerno življenje. Sedaj se je nenadoma znašla brez vseh sredstev, brez znancev in brez prijateljev v tujem mestu. Zadržanje, neobhodno potrebne reči, zadnji kosi obleke so romali v zastavo. Naposled je zmanjkalo vsega in družina je bila na cesti, sredi najhujše zime. V skrajni sili se je zatekla k bogatemu posestniku, ki ji je ponudil prostor za stanovanje — v hlevu! Še hvaležna mu je bila zato ter se nastanila poleg konjev in krav na kupu slame. Otroci, na mlajši ima komaj 2 mesece, so bili vsaj na toplem. Toda streha še ni dovolj, človek mora tudi jesti. In za ubogo mater se je pričela križeva pot — iskati usmiljenja in prositi za kosček kruha. Težek je bil ta korak, toda glad je premagal ponos in našla je nekaj usmiljenih ljudi, ki ji dajejo vsak dan opoldan juho, tako da vsaj za silo potolaži glad lačnih otročičev. Beda je postala še hujša, odkar se je vrnil mož iz bolnice. Rekli so mu, da je že dovolj zdrav ter da lahko gre. Revež je res toliko okreval, da se je za silo vlekel, toda za delo ni imel dovolj moči. Komaj da se je privlekel do hleva, kjer životari družina, pa so ga znova zapustile moči in sedaj leži v hlevu. Žena mora skrbeti sedaj tudi za moža. Da si zasluži par krajcarjev, je poskusila s šivanjem. Ker ne more otrok pustiti samih, je nosila domov v hlev perilo, katerega je dobila za krpanje. Toda ta sreča ni dolgo trajala. Perilo je preveč smrdelo po hlevu in stranka ji je delo odpovedala. Hlapcem gospodarja stanovalci v hlevu niso po godu. Da jim bivanje čim bolj zagrenijo, odpirajo ponoči hlevska vrata in otroci so že vsi prezeblji in prehlajeni. Žena, ki vzdržuje celo rodbino, je že vsa obupana. Beda jo bo končno nagnala k usodnemu koraku, če ne pride od kake strani pomoč. Gotovo se bo našel kdo, ki bo priskočil tem bednim ljudem na pomoč in jim vsaj za silo olajšal trpljenje.

»Sinovo maščevanje.« Katoliška Omladina priredi na Svečnic ob pol sedmih zvečer v društveni dvorani lepo in poudeljno gledališno predstavo »Sinovo maščevanje« v treh delih. Med odmoru igra za za spremembo tamburaški zbor. Preskrbite si pravočasno vstopnice, katere dobite vsaki večer od 6. ure naprej v društveni dvorani pri predsedniku. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Novi Društveni dom. Katoliško izobraževalno društvo v Knčevini pri Mariboru si hoče na vsak način že to leto sezidati razmeram primerni dom. Stavbišče je brezplačno odstopil podpredsednik društva, g. Kolarič, za kar se mu izreka javna zahvala. Čeravno bodo društveniki po večini tudi brezplačno pomagali, bo še vendar potrebno precej denarja za nakup materiala. Zato se odbor obrača na vse prijatelje kulturnega dela in društva z iskreno prošnjo, da nam pomagata z denarnimi prispevki. Te dni se bodo razposlale prošnje na vsa društva v Mariboru in okolici. Ne prezrite jih, spolnite jih ter nam pošljite večji ali manjši denarni prispevek. Bog vam bodi tisočeri plačnik. Odbor.

Občni zbor. Poselska zveza ima v nedeljo, dne 31. t. m. popoldne ob štirih, občni zbor v dvorani Kat. Omladine, Splavarska ulica 4. Vse članice in prijatelji Poselske zveze naj se v obilnem številu udeležijo, da si začrtamo nova pota k razvoju naše prepotrebne organizacije, ker

se je posebno sedaj pokazalo za potrebno pri volitvah v Delavsko zbornico. Na svidenje. — Odbor.

Jugoslovanski ples, katerega priredi narodni odbor v korist Jugoslovanske matice dne 30. januarja pri Götzu, bode prava narodna rodoljubna prireditve. Naj vsak zaveden Slovenec po svoji moči prispeva, kajti Jugoslovanska Matica potrebuje kot še nikdar poprej sredstva, da pripomore bratom tam preko v njihovem boju. Prireditve je zamišljena v čisto jugoslovanskem stilu, kajti postavljeni bodo koroški, primorski, srbohrvatsko-bosanski paviljoni v katerih bodo stregle dame v njim primernih narodnih nošah. Vstopnice po 15 D so v predprodaji v trgovinah: Zlate Brišnik, v obeh trgovinah Cirilove tiskarne, pri Weixlu in vseh večjih trafikah.

Planinski ples. Opozorjamo, da se letos vrši planinski ples dne 1. februarja 1926, ob osmi uri zvečer pri Götzu. Ta ples je najbolj priljubljen radi nepri-siljene zabave in izbornih krepič ter je vsako leto prav dobro obiskan. Dobiček gre za vzdrževanje planinskih koč, potov, markacij, zlasti na severni državni meji.

Občni zbor Protituberkulozne lige se bode vršil koncem meseca februarja ali v začetku marca t. l. v mali kazinski dvorani z običajnim dnevnim redom in s predavanjem g. dr. V. Saviča, šef-zdravnika v Topolšici, znanega strokovnjaka-znanstvenika o zdravstvenem pokretu v Jugoslaviji. Gospod predavatelj je mariborskemu občinstvu že dovoljno znan vsled svojega humanitarnega delovanja pri oskrbi bolne dece, katero pošilja PTL v Topolšico v svrhu zdravljenja. Na občni zbor PTL, posebno na gornje predavanje se opozarja in vabi občinstvo že danes.

Samoprodaja pisalnega stroja »Continental« — izdelek Wandererwerke — je pridobila tvrdka Ivan Legat, Maribor, Vetrinjska ulica 30, za Slovenijo in obmejne dele Hrvaške. Tvorniško novi pisalni stroji »Continental« se dobijo odslej samo pri omenjeni tvrdki in nje zastopnikih.

Trgovci mestnega območja mariborskega se nujno opozarjajo na razglas mestnega magistrata mariborskega z dne 20. oktobra 1925 št. 18531-25 in še veljaven sklep mestnega občinskega sveta mariborskega z dne 12. februarja 1907, št. 31739-906, glasom katerega je prepovedano razobešanje blaga pred trgovinami med in na vratih in stenah. Le trgovcem, ki nimajo izložbenih oken, je izjemoma dovoljeno, da smejo razobešiti blago med in na vrata ter stenah, vendar ne čez 20 cm stavbne črte. Kršenje tega razglašeno se bo po par. 19 cestnega prometnega reda kaznovalo z občutnimi denarnimi globami, v slučaju neizterljivosti pa z zaporom.

Pevsko društvo »Luna« priredi letos svojo predpustno veselico s petjem in plesom dne 6. februarja v gostilni g. Brojana »pri treh ribnikih.« Ljubitelji petja in plesa, pridite. — Odbor.

Predsedstvo podružnice Osrednjega društva nižjih poštinih in brzojavnih uslužbencev naglašja ponovno, da je ta organizacija strogo nepolitična in se ne sme v poteku zborovanj in o političnem prepričanju posameznih članov poročati v časopisje.

Občinske doklade. Mestni občinski svet mariborski je v svoji seji dne 22. jan. 1926 sklenil, da se pobirajo v kritje primanjkljaja za leto 1926 v tem letu občinske doklade, naklade oziroma pristojbine in sicer: A. 1. 100% doklada na zemljiški davek. 2. 40% doklada na hišno-najemninski davek. 3. 100% doklada na kontingentovano in nekontingentovano pridobnino, na pridobnino po drugem poglavju, na plačarino in krošinarino. 4. 400% odstotna doklada na državno trošarino od vina in vinskega mošta. 5. 100% odklada na rentnino. 6. Samostojna občinska naklada na sadjevec od vsakega hl 5 D. 7. Samostojna občinska naklada na pivo od potocenega hl 60 D. 8. a) samostojna občinska naklada na navadno žganje od hl stopnje alkohola 20 D; b) na poslajeno žganje in likerje od vsakega litra 20 D. 9. Naklada od vsake steklenice šampanjca 25 D. 10. a) 20% gostaščina od najemninskega donosa hiš; b) 12% vodovodna naklada; množina vode, ki je dovoljena na podstavi predpisov se zaračuni 1 kub. meter po 75 para, večja poraba vode 1 kub. meter po 1.50 D; c) 5% kanalska pristojbina. 11. 30% davščina na prenočišča pod pogoji, navedenimi v naredbi pokr. namest. za Slov. z dne 16. marca 1922, št. 76. Ur. l. št. 28. 12. Davščina na vozila po določbah naredbe celokupne dež. vlade za Slovenijo z dne 30. maja 1921 št. 188, Ur. l. št. 71; s spremembami po naredbi pokr. namest. za Slovenijo z dne 22. maja 1922, št. 165, Ur. l. št. 59 in z delno spremembo par. 4. »izmera davka« prvonavedene naredbe čl. III. »Tov. avtom.« 13. Davščina na ponočni obisk gostiln, kavarn in barov, kakor tudi na igranje s kvartami po 1 D (odnosno s poviškom 2 D) za osebo po določilih naredbe pokr. nam. za Slovenijo z dne 22. maja 1922, št. 166 Ur. l. št. 59. 14. 20% občinska davščina na razkošje po naredbi pokr. nam. za Slovenijo z dne 8. decembra 1921, št. 346 Ur. l. št. 150. 15. 12% enotni veselčni davek od vsake vstopnice enako kakor v letu 1922-23 po naredbi pokr. nam. za Slovenijo z dne 20. febr. 1922 št. 44 Ur. l. št. 18. 16. Davščina od prirastka na vrednosti nepremičnin po nar. pokr. nam. za Slovenijo z dne 31. marca 1923, št. 158 Ur. l. št. 36. 17. Davščina na tovarnino v Mariboru po nar. vel. župana mariborske oblasti z dne 30. septembra 1924, št. 301 Ur. l. št. 93. Nadalje se sklene: B. Veliki župan mariborske oblasti se naprosi, da sporazumno s finančno delegacijo izda dovoljenje pobiranja davšne o konzumu žganja proti primerni odstotni odškodnini in celoletnega predpisa po tuk. oddelkih finančne kontrole. C. Teharina pri novi mestni tehnični znaša 30 para za 100 kg. V smislu par. 78 obč. reda za mesto Maribor se sklicuje za soboto, dne 30. januarja 1926 od 9. do 12. ure skupščino vseh volilnih upravičencev, da glasuje-

jo, ali naj se predloži zgoraj omenjeni sklep občinskega sveta v potrditev velikemu županstvu mariborske oblasti. Glasovanje se vrši ustno z »da« ali »ne«, kar se zabeleži v zapisniku, pri čemer odločuje nadpolovična večina vseh upravičenih volilcev. Neudeležence skupščine je smatrati zadovoljnim s sklepom občinskega sveta.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Mariboru ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 31. t. m., ob 10. uri dopoldne v dvorani Društva katoliških mojstrov, Veštinjska ulica 16. Za vse p. n. gg. redne člane je udeležba obvezna; katoliški mojstri in drugi prijatelji Katoliškega pomočniškega društva so dobrodošli!

Kavarna »Jadran« dnevno do 2. ure zjutraj odprta. Točijo se najboljša ljutomerska vina kakor: rulanec, rizling. Dnevno sveže domače pecivo, žganje in likerji najboljše vrste. Za obilen poset se priporoča vodstvo kavarne.

IZZREBANE ŠTEVILKE EFEKTNE LOTERIJE DIJAŠKEGA PODPORNEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

1. dobitnik avto je zadela	št. 99.683
2. dobitnik, konja in voziček	« 72.913
3. dobitnik, sobno opravo	« 70.517
4. dobitnik, kolo	« 53.934
5. dobitnik, slamoreznico	« 23.200
6. dobitnik, radio-aparat	« 95.548
7. dobitnik, kuhinjsko opravo	« 33.227
8. dobitnik, plug	« 14.027
9. dobitnik, fotografski aparat	« 41.693
10. dobitnik, blago za moško obleko	« 85.507
11. dobitnik, pisalno mizo	« 29.597

Vse druge številke objavimo v prihodnji številki.

ZLAHTNI MEŠČAN.

Komedija s petjem in plesom v treh oddelkih. Spisal Moliere. Za slovenski oder priredil Friderik Juvančič. Glasbo zložil J. B. Lufy. Režiser: Valo Bratina. Dirigent: Schönherr. Plesne točke nastudiral A. Harastovič.

Pred štirimi leti je praznovala Evropa 300letnico rojstva velikega mojstra komedije. Njegovo igralsko ime se je ohranilo v svetovni literaturi in slovi še dandanes, kajti pravo ime Molierevo je Jean Baptiste Poquelin, rojen dne 15. 1. 1622, umrl dne 17. 2. 1673. Obširna je njegova literatura, saj je kar celih deset let v 19. stoletju izhajal samo njegov dnevnik. Toliko, kot se je pisalo o Moliereu, se je mogoče pisalo samo še o drugem gledališkem mojstru: Shakespearu.

Molier je živel na odru kot dramaturg, gledališki ravnatelj in igralec. Saj je še kot težko bolan igral v svojem »Namišljenem bolniku«, kjer se je zgrudil in začel bruhati kri. Že kot mladenič je pustil svoje načete študije o pravu in se pod izmišljenim imenom preselil med glumaško igralsko družbo, kjer je celih 12 let prenašal vse trpkosti in neprijetnosti tistih okoličin in okolščin, kjer se je pač nahajal, kajti tedaj je bil to malo spoštovan stan in šele Moliere je pisateljstvo in igranje povzdignil in s tem odkazal obema stanovima dostojno mesto.

Ker je branil resnico in ker je bil v strupenih komedijah nepoštenost in plitvost, ki se kaže v raznih oblikah, si je nakopal Moliere v življenju mnogo sovražnikov. Toda njegova zdrava človeška filozofija, ki se je razvila iz točnega opazovanja značajev in je sijajno porazdelila in uredila različne celote v očitih dvogovorih, ga je priljubila pri občinstvu, katerega je vzgajal in ga vzgojuje še dandanes prav na svoj način in je s tem vršil svoje dolžnosti: iz ljubezni do človeštva v podajanju mu ne gre toliko za obliko, kot za nepriljubljenost in za tipičnost in individualnost sleherne osebe. Moliere jemlje v svoja dela tipe, ki niso sposobni za tisto, kar so: t. j. takozvani bovarizem, kjer se posameznik vidi drugačnega, kot je v resnici.

V soboto, dne 23. januarja t. l., je tukajšnje gledališče vprizorilo v razkošju »Zlahtnega meščana.« Vse bi še ugajalo, če ne bi skozi vsa dejanja ležala neka teža, ki ne dela človeka samo sitnega in dolgočasnega, ampak celo nesrečnega, ker mora toliko časa prebiti v gledališču. Celote ni bilo in ugajenosti je nedostajalo; smeh je silil v ospredje, pa se je že ubil v svojem rojstvu. Razni učitelji so bili posrečeni in grof Doranto (g. Grom) prav dober.

—ja.

»BUDDHA« čaj je okrepičilo,
V sto slučajih ozdravilo,
Piješ trikrat ga na dan
zdrav, vesel boš in močan!

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.
Prevod iz italijanščine.

100

Kar je nato sledilo, tega se skoraj ni zavedal. Stopal je navzdol proti Orii z negotovim občutkom, da je onemel. Roka, v kateri je nosil punčko, se mu je tresla. Dospel je do Madonna del Romit, šel nato preko travnikov in namesto da bi šel navzdol po stezi, ki pelje do bližnjice Gornjega Albogasia. Šel je navzdol po isti poti, po kateri je šla Pasottijeva onega dne pred grozno nesrečo. Na cerkvenem pročelju je videl šibko svetlobo, ki je prihajala iz okna spalnice. Ni se ustavil pred razsvetljenim oknom, ni klical, stopil je v hodnik in pritisnil na vrata.

Bila so odprta.

Iz nočnega hladu je vstopil v težko soparico, v ne- navaden vonj vročega kisa in kadila. S trudom se je vlekel po stopnjicah. Od zgoraj je padala pred njega svetloba na prostor sredi stopnjic. Ko je dospel do tja, je videl, da je prihajala svetloba iz spalnice. Šel je dalje in stopil na hodnik. Vrata sobe so bila nastežaj odprta. Mnogo luči je moralo goreti tam notri. Poleg vonja po kadihu, je začutil vonj cvetic. Krčevito se je začel tresti in ni mogel dalje. Iz spalnice se ni čulo ničesar. Nenadoma je izpregovoril Luizin glas, nežno, mirno:

»Ali hočeš, da grem s teboj jutri, kamor boš šla ti, Marija? Ali hočeš svojo mamico v zemljo s seboj?«

»Luiza! Luiza!« je zastokal Franco. V objemu drugega sta se našla, na pragu svoje poročne sobe, v kateri je še živel spomin ljubezni, a njen sladki sad je ležal mrtev.

»Pojdi, dragi, pojdi, pojdi«, je rekla in ga potegnila notri.

Sredi sobe je ležala med štirimi prižganimi svečani na odprtem mrtvaškem odru uboga Marija, pod kupom odtrganih in kakor ona ovenelih cvetk. Bile so vrtnice, vanilije, jasmín, begonje, geranije, verbene, cvetoče listje, olea fragrans in drugo listje brez cvetov, pravitako temno in pravitako svetlo: listi rožičevca, ki ji je bil tako ljub, ker ga je imel njen očka tako rad. Cvetje in listje je bilo raztreseno tudi po obrazu.

Franco je pokleknil in stokal: »Bog, Bog!« dočim je vzela Luiza dve vrtnici, jih položila v Marijino ročico in jo potem poljubila na čelo.

»Ti jo lahko poljubiš na lase«, je rekla. »Na obraz ne. Doktor ne pusti.

»A ti? A ti?«

»Zame je kaj drugega.«

Kljub temu je položil svoje ustnice na ledenomrzle ustnice, ki so se bliščale skozi listje rožičevca in cvetja geranij. Rahlo jih je položil kakor v nežno, ne obupno slovo na prazno, odpadlo odevalo ljubljene bitja, ki je odšlo v drugo bivališče.

»Marija, moja Marija«, je šepetal med ihtenjem. »Kaj se je zgodilo?«

Ni razumel, da je imel prvi pogovor stražnikov o utapljanju neko zvezo z drugim.

»Ne veš?« je mirno in brez začudeja vprašala žena. Povedali so ji, kako so brzojavili. Vedela pa je tudi, da je moral iti Ismael v Lugano po Franca. Ni pa vedela, da je Ismael šel spat, ker ni s pošto iz Cenera nihče prišel.

»Ubogi Franco!« je rekla in ga skoraj materinski poljubila na čelo. »Ni bilo nikake bolezni.«

Vstal je in prestrašen vzkliknil: »Kako? Nikake bolezni?«

Oseba, ki jo je slišal Franco spati, Len, je vstopila v tem trenutku, da bi pokadila. Ko je zagledala Franca, je osupla obstala. »Pojdi«, je rekla Luiza, »postavi ogenj tam zunaj, vrzi nanj kar hočeš, pojdi v kuhinjo ter zaspi, uboga Len.« Ta je ubogala.

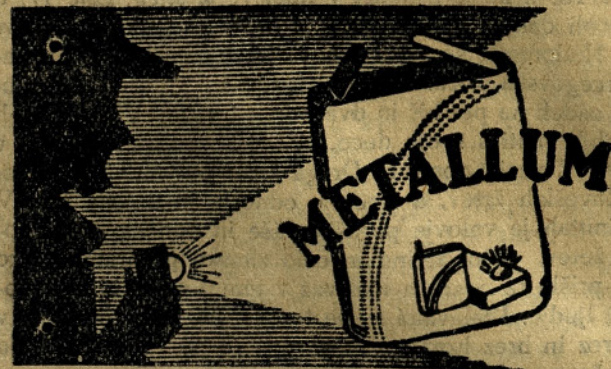
»Ni bila bolezen?« je ponovil Franco.

»Pojdi«, mu je odgovorila žena, »vse ti bom povedala.«

Posadila ga je v naslonjač ob vznožju zakonske postelje. Hotel jo je imeti poleg sebe. Dala mu je znamenje, da ne, naj ne vztraja, naj molči in čaka. Sedla je na tla poleg mrtvega otroka. Začela je pripovedovati ta žalostni dogodek s tihim, enakomernim, brezbržnim glasom, kot bi se ta žalostni dogodek, o katerem pripoveduje, ne tikal nje; z glasom, ki je bil podoben glasu gluhe Pasottijeve, z glasom, kot bi prihajal z daljnega sveta. Povedala je o razburjenju ob srečanju z Bianconijevo na Campu, povedala je, vedno z istim mirom vse misli, vsa čustva, ki so jo privedla do tega, da je

stopila pred staro mater, povedala je vse dogodke do trenutka, ko je spoznala, da v Mariji ni več življenja. Ko je končala, je pokleknila, poljubila svojega mrtvega otroka in mu zašepetala: »Tvoj očka misli sedaj, da sem te jaz umorila, pa ni res, veš, ne, ni res.«

(Dalje prihodnjič).

*Nedosegljiva glede trajnosti in
jakosti žarenja!*

Vino prodaste staro ali novo, ako pošljete takoj vzorec in zadnjo ceno postavno kotodvor na skladišče ljutomerskih vin, Zagreb, Priklaz 35. 607

Sobo s separatnim vhodom in električno razsvetljavo išče s 1. februarjem akademično naobražen gospod. Poudbe na upravo lista. 37

Divjak & Gustinčič

mehanična delavnica

Marlbor, Tattenbachova ul. ca 14.

Sprejem vseh popravil za dvokolesa in motorna kolesa. — Vsa specialna dela, kakor: popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov ter drugih specialno-preciznih strojev itd., izvršuje specialist proti garanciji. — Obisk tudi na dom. Dopisnica zadostuje.

Prodajalna: za dvokolesa n njih sestavne dele, gumeno robo itd., Maribor, Glavni trg 17.

Priporoča se

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljake križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpuse). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 din., 75 cm veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in 800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm veliki po 950 din. in po 1280 din., 120 cm veliki po 1700 din.

Stenski križi

z leseno podobo (korpuse) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 55 in 90 din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 96 in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din.

Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor kaže potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Edino najboljši

šivalni stroji in kolesa

Josip Petelinčič

Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke Gritzner, Phönix in Adler

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Istotam najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dubied«

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen.

Telefon 913

Večletna garancija.

Delavnica na razpolago.

Ali sem že obno-
vil naročnino

?

?

Tiskar: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, predstavnik: Leo Brože, poslovođa v Mariboru. — Urednik: Janus Golec, novinar v Mariboru.
Izdajatelj: Konzorcij »Naba Straza«, predstavnik: Janus Golec v Mariboru.